

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Krajowa
Sieć
Obszarów
Wiejskich +

POMORSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
W LUBANIU

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Jak stworzyć ogród przy domu na miarę dzisiejszych czasów?

Klaudia Sidorowicz

Przestrzeń i ogrody wsi. Wiedza w praktyce

Lubań, 19.04.2026 r.

Operacja dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Operacja realizowana przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu.

Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ogród to projekt nieskończony na trwale osadzony w naturze

stale zmieniający się w czasie-w ciągłym wzroście, połączony ze środowiskiem, będący w nieustannym procesie komunikacji z otaczającym ekosystemem: odbiera i nadaje nieustannie, bez tej komunikacji wzrost **roślin** byłby niemożliwy

Ekstremalne zjawiska pogodowe: Susze, powodzie, przymrozki i nagłe ulewy, silne porywiste wiatry
Prowadzą do

Pustynnienia-Deficytu wody w glebie: Wzrost temperatury prowadzi do intensywniejszego parowania, co skutkuje niedoborami wody (susza rolnicza)

Stres termiczny: Wysokie temperatury negatywnie wpływają na rozwój roślin, nagłe zmiany temperatur, przymrozki nawet w czerwcu

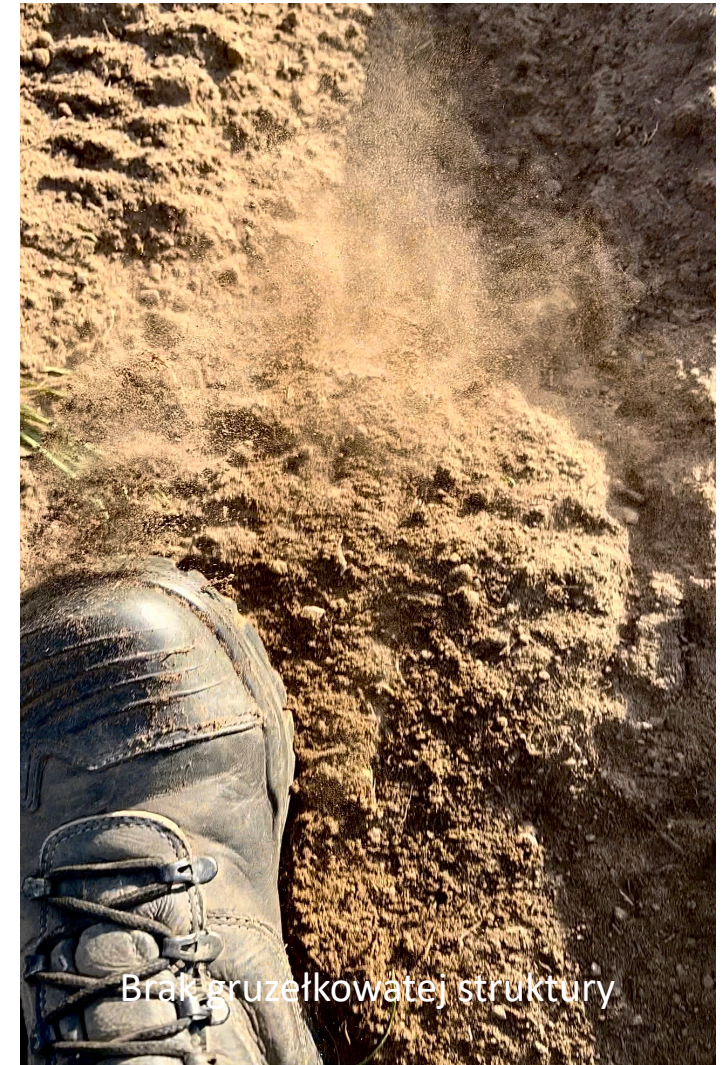
Zmiany w strefach klimatycznych: Przesuwanie się stref klimatycznych sprawia, że tradycyjne uprawy w niektórych regionach stają się niemożliwe.

Zagrożenia fitosanitarne: Zmiany klimatu sprzyjają szybszemu rozprzestrzenianiu się chorób roślin i szkodników, a także zwiększają odporność patogenów.

SUSZE-PUSTYNNIENIE

Trwały proces degradacji gleb i ekosystemów na obszarach prowadzący do utraty ich produktywności i przekształcania w pustynie

POWODZIE, PODTOPIENIA, ZALANIA

ZAGROŻENIA FITOSANITARNE

B. Th

„Odporność danego gatunku jest wprost proporcjonalna do żyzności siedliska, na którym on rośnie. Na siedliskach żyzniejszych odporność gatunków wzrasta”. J.Faliński (1973).

ZAGROŻENIA FITOSANITARNE

Śliniak Luzytański

NA ŻYCIE ROŚLIN WPŁYWAJĄ CZYNNIKI

abiotyczne- nieożywione

temperatura

światło

woda

tlen

gleba

biotyczne- ożywione

rośliny

zwierzęta

Grzyby i mikroorganizmy

biotyczne

abiotyczne

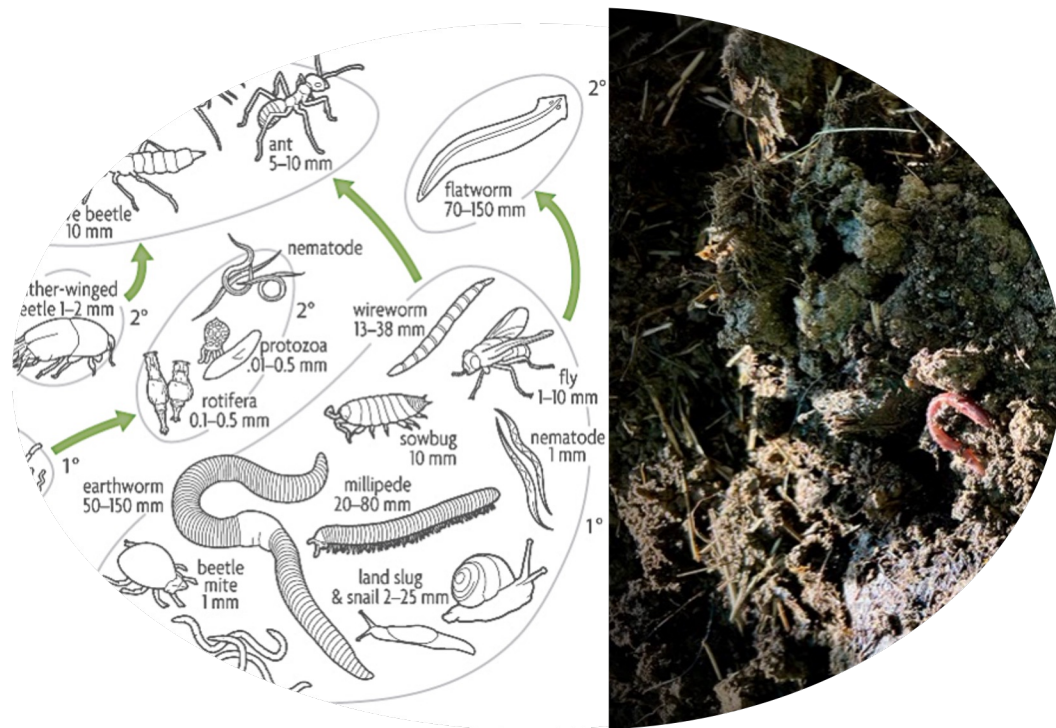

DLA UPRAW KLUCZOWE JEST TO CZEGO GOŁYM OKIEM NIE WIDAĆ.

Życie w glebie jest silnikiem wzrostu płodów rolnych, paliwem jest materia organiczna to gwarantuje **jakość i ilość** tego co wzrasta.

Żywa gleba jest jak zaczyn na którym wzrasta chleb powszedni.

CZYM JEST ŻYCIE W GLEBIE?

Edafon

wszystkie żywe organizmy zamieszkujące glebę, szczególnie jej wierzchnie warstwy. Stanowi on zazwyczaj do 5% materii stałej w glebie i jest kluczowym czynnikiem decydującym o jej żywności oraz strukturze

CO NISZCZY ŻYCIE W GLEBIE?

Intensywna chemizacja- pestycydy, nadmiar nawozów chemicznych

Brak zmianowania

Erozja

Ciężki sprzęt

Głębokie przekopywanie oraz coraz głębsza orka

Brak próchnicy

Od zdegradowanej gleby i kiepskiego wzrostu roślin do pięknego-bujnego ogrodu
Jakie realne działania możemy wdrożyć?

Jakie modyfikacje w pielęgnacji możemy wprowadzić, by zwiększać bioróżnorodność ogrodu?

Im mniej chemii tym lepiej dla bioróżnorodności. Bogate życie w glebie to realne wsparcie odporności i wzrostu roślin- to prewencja wzrostu.

ŚCIÓŁKOWANIE

hamuje rozwój chwastów

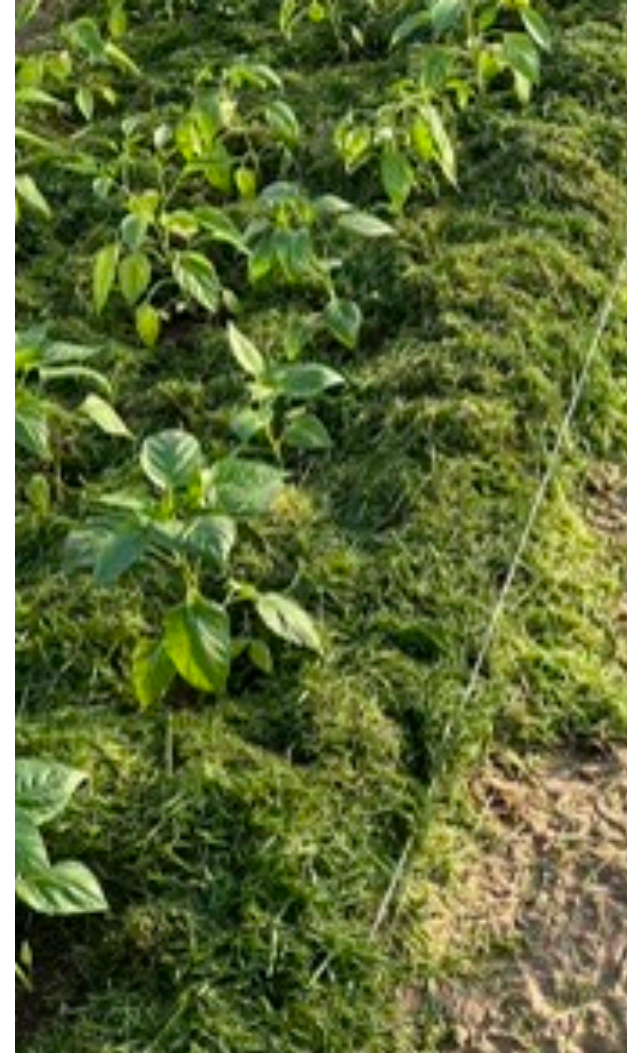
zmniejsza ewaporację

przeciwdziałają erozji wodnej i powietrznej

chronią glebę przed promieniami UV i spadkami temperatur

pozytywnie wpływa na strukturę gleby- bierze udział w tworzeniu próchnicy

przeciwdziałają uwalnianiu CO₂ do atmosfery

PRZYKŁAD UPRAWY WSPÓLRZĘDNEJ ŚCIÓŁKOWANEJ
UWZGLĘDNIAJĄCEJ DOBRE SĄSIEDZTWO

Bób, kapusta, rumianek, bób, kapusta

ŻYWA ŚCIÓŁKA-ROŚLINY OKRYWOWE

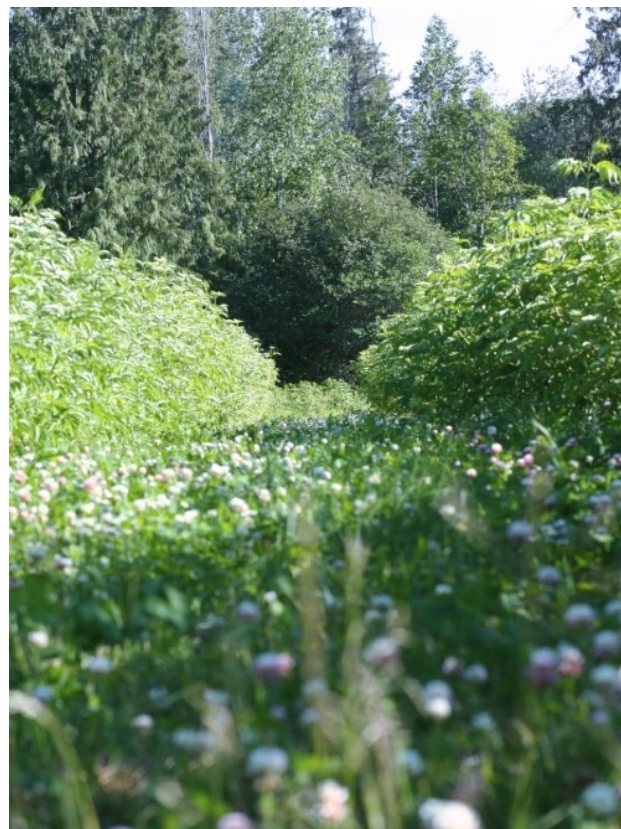
To rozwiązanie win-win dla ogrodnika, plonu gleby i klimaty naszej Planety. Jest to również przykład uprawy współrzędnej.

Jak pozbyć się po sezonie okrywy? Należy jesienią skosić ją nisko, pozostawić mulcz, zaściółkować i tym sposobem zagłuszyć koniczynę.

PRZYKŁAD ŚCIÓŁKOWANIA RABAT OZDOBNYCH

PRZYKŁAD ŚCIÓŁKOWANIA RABAT OZDOBNYCH

CO Z OGRODU POWRACA DO OGRODU

ZAMKNIĘTY CYKL OBIEGU

Kompostowanie

Zrębkowanie

Mulczowanie- „chop and drop”, tnij chwasty i zostaw na rabacie

Bokashi- fermentacja własnych bioodpadów

Bokashi

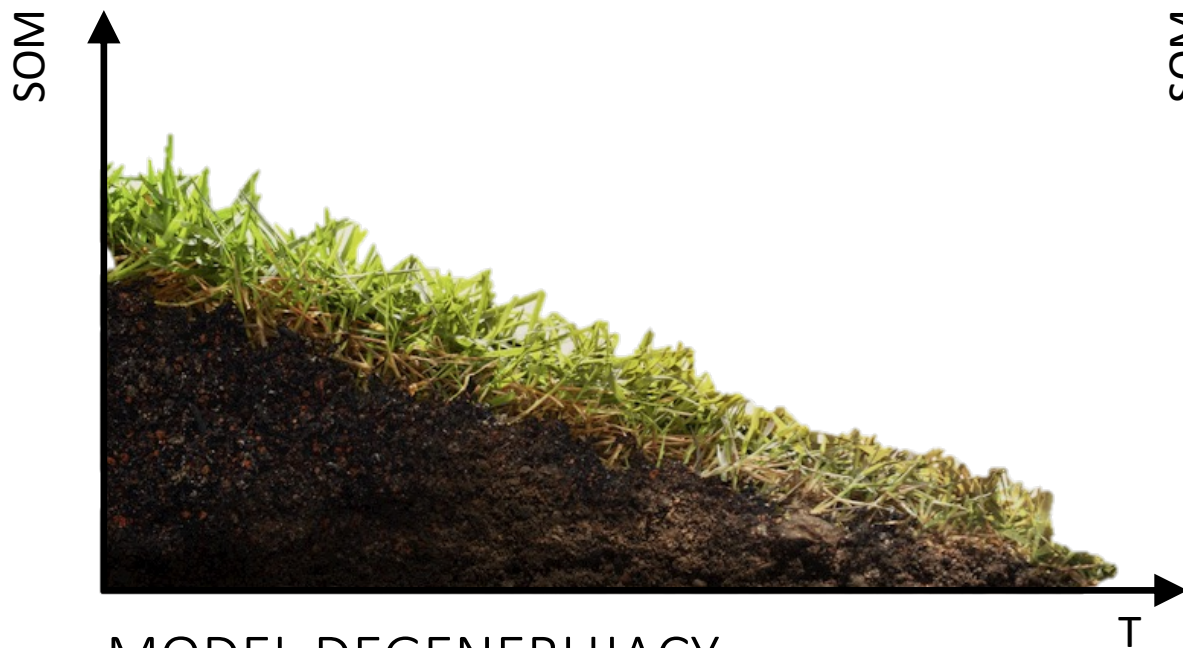
Z resztek organicznych przy udziale Bokashi – otrębów zaszczipionych mikroorganizmami i bez dostępu tlenu następuje fermentacja, która po zakopaniu ostatecznie współtworzy próchnicę oraz odżywcze dla roślin kwasy humusowe. Gleba zasiedlona fermentem Bokashi jest jak PULCHNA mąka dająca bochen chleba. Proces przemian mikrobiologicznych w glebie gwarantuje dobry wzrost roślin.

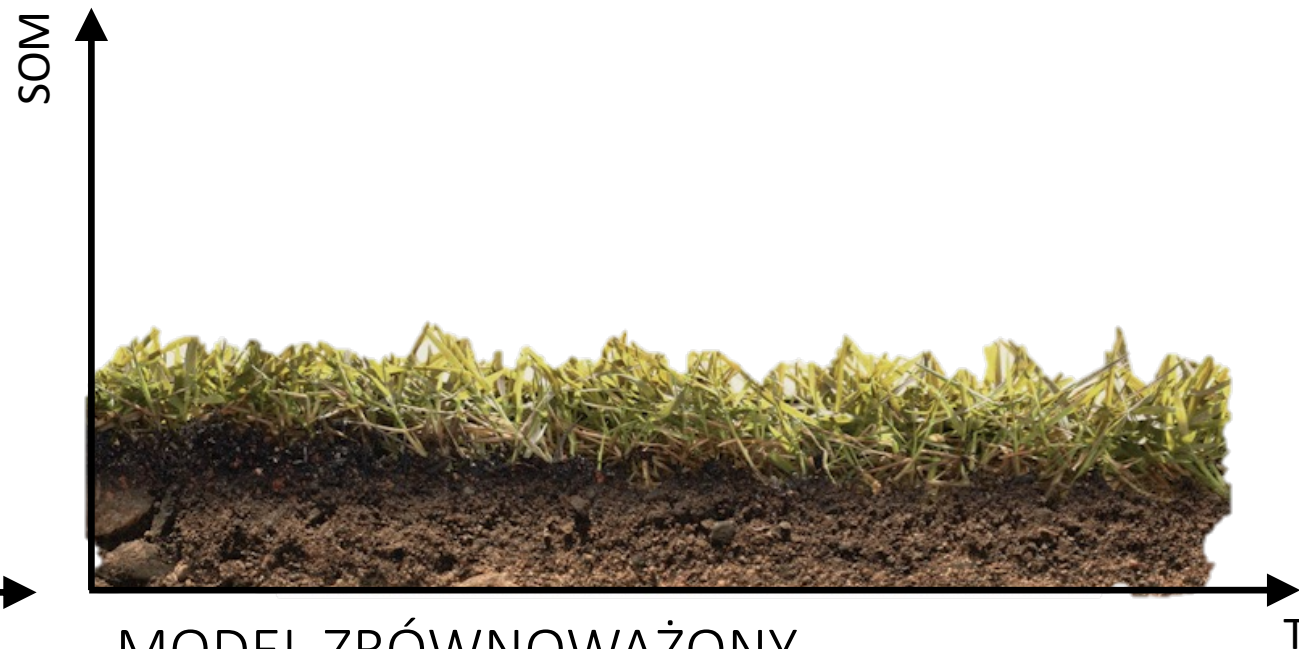
Waty zaprawione Bokashi

NA CZYM POLEGA REGENERACJA GLEBY?

MODEL DEGENERUJĄCY

Uprawa prowadzi do wynoszenia składników pokarmowych z gleby oraz ubożenia poziomu materii organicznej.

MODEL ZRÓWNOWAŻONY

Uprawa prowadzi do wynoszenia składników pokarmowych oraz utrzymywania poziomu materii organicznej na stałym poziomie.

MODEL REGENERUJĄCY

Uprawa prowadzi do utrzymywania poziomu składników pokarmowych w glebie w formie organicznej dostępnej dla roślin oraz stałego podnoszenia poziomu materii organicznej oraz próchnicy.

PODSUMOWANIE

Drobne modyfikacje w pielęgnacji oraz przy zakładaniu nowych ogrodów mogą inicjować procesy regeneracji gleby. To proste rozwiązania zgodne z zasadą- co z ogrodu (biomasa) wraca do niego, mniej przekopywania, ochrona gleby przed promieniowaniem UV, erozją, zakładanie wiatrochłonów, uprawa współrzędna, stosowanie poplonów i niepozostawianie odkrytej gleby.

Zaniechanie stosowania chemii rolnej i zamiana jej na biologiczne rozwiązania pozwala na tworzenie samoregulującego się ogrodu-habitatu,

Gdzie rośliny rosną bujnie i zdrowo i korzystają z ewolucyjnie „zaprojektowanych” mechanizmów regulacyjnych-wspierających wzrost.

PODSUMOWANIE

GLEBA JELITEM ROŚLIN

HUMUS (próchnica)-trawienie materii organicznej(**prebiotyki**)+**probiotyk**
konsorcjum bakterii kwasu mlekowego, promieniowców i grzybów
Próchnica wpływa na:

Żyzność: jest naturalnym źródłem składników odżywczych (azotu, fosforu) niezbędnych do wzrostu roślin

Struktura gleby: Działa jak lepiszcze, sklejjąc cząstki gleby i tworząc stabilne agregaty, co poprawia przepuszczalność i napowietrzenie.

Retencja wody: Ma zdolność do zatrzymywania dużej ilości wody, co chroni rośliny przed suszą i zapewnia im stały dostęp do wilgoci.

Właściwości termiczne: Ciemne zabarwienie próchnicy pozwala na lepsze pochłanianie promieni słonecznych, co przyspiesza nagrzewanie się gleby.

Poprawa właściwości gleby: Związki próchniczne pomagają wiązać składniki mineralne, co zapobiega ich wyłukiwaniu.

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Krajowa
Sieć
Obszarów
Wiejskich +

PODR
POMORSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
W LUBANIU

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dziękuję za uwagę, Klaudia Sidorowicz

Operacja dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Operacja realizowana przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu.

Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.